

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE

APROBAT:

Ministrul Agriculturii și
Industriei Alimentare

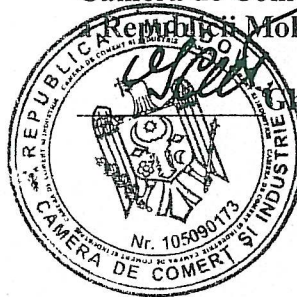

Anatolie GORODENCO

COORDONAT:

Camera de Comerț și Industrie
Republicii Moldova

Gheorghe CUCU

GHID

PRIVIND PROCEDURA PENTRU OBTINEREA CERTIFICATULUI CE
ATESTĂ FORȚA MAJORĂ, INTERVENITĂ ÎN RELAȚIILE ÎNTRE
AGENȚII ECONOMICI DIN DOMENIUL AGRAR, CA URMARE A
CALAMITĂȚILOR NATURALE

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Prefață

Politica statului Republica Moldova în domeniul dezvoltării complexului agroindustrial constă în formarea unui sector economic bazat pe tehnologii avansate, eficient și competitiv, conform standardelor europene, care să asigure un nivel înalt al securității alimentare a țării și o creștere permanentă a veniturilor producătorilor agricoli și statului din exportul producției agricole și al derivatelor ei.

Crearea unui sistem de asigurare contra riscurilor legate de calamitățile naturale este una din strategiile politice de dezvoltare a sectorului dat. Obiectivul strategic este dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar, în strânsă legătură cu protecția mediului înconjurător, acest lanț neputînd fi frînt datorită faptului că în agricultură sunt implicate multiple organizații, structuri și ca rezultat al intercalării acestora, este asigurată protecția producătorului împotriva survenirii situațiilor de forță majoră în relațiile contractuale între întreprinzători, și implicit asigurarea securității alimentare a țării.

Astfel, apare necesitatea evaluării consecințelor intervenției forței majore asupra asigurării securității alimentare, precum și identificarea unor acțiuni imediate și pe termen mediu pentru diminuarea impactului forței majore asupra sectorului agricol.

Evenimentele imprevizibile care sînt provocate de fenomene ale naturii: cutremur de pămînt, alunecare de teren, incendiu, secetă, vînt puternic, ploaie torențială, inundație, ger, înzăpezire, afectarea plantelor de boli și dăunători etc. sau de circumstanțe sociale: revoluție, stare beligerantă, blocadă, grevă, interdicție la nivel statal a importului sau exportului, epidemie, etc., pun agricultorul într-o situație problematică, aducîndu-l, uneori, în fața imposibilității de a-și onora obligațiunile contractuale.

În cazul survenirii evenimentului ce a împiedicat îndeplinirea obligațiilor contractuale, agricultorul necesită protecție din partea statului (în vederea amînării unor plăți), care este asigurată de către acesta, prin organele sale competente în vederea atestării evenimentului de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător.

Pentru a facilita procedura de constatare a situației de forță majoră și de obținere a certificatului ce atestă forța majoră, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare vine cu inițiativa de a elabora acest Ghid, **care are menirea să acorde suportul informativ necesar pentru realizarea măsurilor de ordin legislativ și tehnic, relevant constatării situației de forță majoră și de obținere a certificatului ce atestă forța majoră intervenită în relațiile între agenții economici din domeniul agrar, ca urmare a calamităților naturale.**

Ghidul în cauză oferă soluții la problemele, ce apar în practică, și care țin de:

- » *Modul și condițiile de atestare și constatare a forței majore;*
- » *Criteriile de bază a recunoașterii evenimentelor ca forță majoră;*
- » *Certificat ce atestă evenimentul de forță majoră;*
- » *Procedura de constatare și evaluare a pagubelor la culturile agricole.*

Modul și condițiile de atestare și constatare a forței majore

Articolul 4 alin. (2) lit. b), f), g) și h) al Legii nr. 393 din 13.05.1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (Monitorul Oficial nr. 73-74/343 din 15.07.1999), prevede că, **Camera de Comerț și Industrie constată și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiectele activității de întreprinzător.** Statul delegându-i Camerei dreptul de a exercita funcțiile publice prevăzute mai sus. Totodată, ca temei de absolvire a debitorului de obligația neexecutată prevăzută în contract, este cazul forței majore, dacă survenirea sau efectele acesteia nu au putut fi cunoscute de către debitor la momentul nașterii obligației ori dacă debitorul nu a putut împiedica sau înlătura survenirea forței majore ori a consecințelor ei. (art. 606 al Codului Civil. a Republicii Moldova nr. 1107/06.06.2002 (Monitorul Oficial 82-86/661, 22.06.2002)). În același timp, prevederea dată stabilește că, dacă nu poate executa obligația din cauza unei forțe majore, debitorul trebuie să notifice creditorului aceste circumstanțe și efectele lor asupra executării.

Printre criteriile de bază a recunoașterii evenimentelor ca forță majoră se numără:

a) caracterul lor excepțional;

Forță majoră - evenimentele imprevizibile care sînt provocate de fenomene ale naturii: cutremur de pămînt, alunecare de teren, incendiu, secetă, vînt puternic, ploaie torențială, inundație, ger, înzăpezire etc. sau de circumstanțe sociale: revoluție, stare beligerantă, blocadă, grevă, interdicție la nivel statal a importului sau exportului, epidemie, etc., Regulamentul privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie)

b) caracterul lor imprevizibil: imposibilitatea prevederii lor la momentul semnării contractului;

c) caracterul lor obiectiv; ele nu pot fi preîntîmpinate, sunt invincibile (punctul 5. al Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie).

Evenimentul poate fi recunoscut ca forță majoră numai în cazul cînd existența lui a dus în mod obiectiv la imposibilitatea îndeplinirii obligațiilor contractuale sau la îndeplinirea lor neconformă.

Evenimentele care duc la nerentabilitatea și dificultatea îndeplinirii obligațiilor nu se atestă ca forță majoră (punctul 6 al Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie).

Certificat ce atestă evenimentul de forță majoră

În cazul necesității atestării evenimentului de forță majoră, persoana fizică/juridică parte în contract, se poate adresa la Camera de Comerț și Industrie care îi va elibera

acesteia un **Certificat ce atestă evenimentul de forță majoră** (în continuare-certificat).

Solicitantul prezintă Camerei de Comerț și Industrie următoarele:

- cererea, semnată de conducător (producător agricol, persoană fizică/juridică), în care se indică denumirea, forma juridică de organizare, sediul solicitantului; fondul cererii - de ce evenimentul care a împiedicat îndeplinirea obligațiilor contractuale trebuie calificat ca forță majoră;

- copia de pe contract, care conține clauza de forță majoră;

- documentul eliberat de organul competent care certifică că producerea evenimentului indicat în cerere (incendiu, inundație, secetă, epidemie, etc.), actul normativ care confirmă interdicția import-export etc.;

- copiile de pe specificații;

- documentul privind volumul obligațiilor îndeplinite conform contractului;

- bonul de plată a taxei pentru examinarea cererii de eliberare a certificatului.

Pot fi solicitate, după caz, și alte documente. (punctul 7 al Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie).

În categoria evenimentelor care pot fi incluse în definiția de „forță majoră”, se numără evenimentele imprevizibile care sunt provocate de fenomene ale naturii:

- cutremur de pământ;
- alunecare de teren;
- incendiu;
- secetă;
- vânt puternic;
- ploaie torențială;
- inundație;
- ger;
- înzăpezire, etc.

sau circumstanțe sociale...

(Regulamentul privind eliberarea certificatului ce atestă eveniment de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr. 16/4 din 21.12.2004 a Biroului Executiv a Camerei de Comerț și Industrie).

Cererea de eliberare a certificatului și documentele anexate, prezentate Camerei de Comerț și Industrie, se înregistrează în registrul general al instituției și într-un registru special de evidență a materialelor de acest gen, inclusiv evidența certificatelor. (punctul 8 al Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie). Cererea și materialele prezentate și înregistrate sunt examinate de Camera de Comerț și Industrie.

Camera de Comerț și Industrie elaborează o încheiere, în care constată că evenimentul produs (evenimentele produse) poate fi calificat, în funcție de condițiile contractuale, ca forță majoră ce a împiedicat în mod obiectiv îndeplinirea obligațiilor contractuale, adică determină evenimentul de forță majoră. Aceasta poate consulta specialiști în materia examinată și poate verifica circumstanțele (fenomenul) la fața locului.

Dupa determinarea evenimentelor de forță majoră, Camera de Comerț și Industrie eliberează certificatul pe o blanchetă cu antetul instituției și cu denumirea "Certificat".

În certificat trebuie să se indice:

- seria, numărul și data eliberării;
- părțile contractante;
- numărul și data contractului;

- locul, timpul desfășurării evenimentului de forță majoră.

Certificatul trebuie să conțină informația care să permită părților contractante a determina caracterul fenomenelor sau circumstanțelor, legătura lor cauzală cu imposibilitatea îndeplinirii parțiale ori depline a obligațiilor contractuale.

Certificatul se eliberează în limba de stat. La cererea solicitantului, certificatul poate fi eliberat în o altă limbă, în baza traducerii efectuate de către structurile abilitate.

Certificatul este semnat de Președintele Camerei de Comerț și Industrie sau de vicepreședintele căruia i s-a delegat această funcție. Poate fi eliberat, la cerere, duplicat al certificatului.

Termenul eliberării certificatului - o lună de la data depunerii cererii și materialelor enumerate mai sus. Dacă sînt solicitate materiale suplimentare, termenul de o lună se stabilește de la data prezentării lor. La cererea solicitantului, cu acordul Președintelui Camerei de Comerț și Industrie, procedura de eliberare a certificatului poate fi urgentată.

În cazul în care Camera de Comerț și Industrie constată, din materialele prezentate și din situația reală, că evenimentul nu este de forță majoră, nu eliberează certificat. Faptul se comunică în scris solicitantului în același termen. În comunicare se vor indica motivele pentru care certificatul nu poate fi eliberat.

La depunerea cererii de eliberare a certificatului, solicitantul plătește o taxă la tarifele Camerei de Comerț și Industrie. Cuantumul taxei depinde de complexitatea cazului și se stabilește prin acord. Cheltuielile suplimentare suportate de Cameră le plătește solicitantul. (Regulamentul privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie).

Procedura de constatare și evaluare a pagubelor la culturile agricole

Metodologia constatării și evaluării pagubelor la culturile agricole se poate efectua după un model care, la dorința părților, poate fi preluat ca linie de reper din Regulamentul privind subvenționarea asigurării riscurilor de producție în agricultură (aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 217 din 24.02.2007 (Monitorul Oficial nr.39-41/288 din 11.03.2005)).

Această procedură se poate efectua în două etape:

- Constatare și evaluare preliminară a pagubelor la culturile agricole (se întocmește pentru suprafețele culturilor agricole afectate parțial);
- Constatare și evaluare a pagubelor la culturile agricole (se întocmește pentru suprafețele unde culturile agricole au fost distruse integral).

Conform cererii depuse de conducător, producător agricol, persoană fizică / juridică (în continuare solicitant), se formează o **Comisie de lucru** în componența căreia vor intra reprezentanți ai Direcției raionale agricultură și alimentație, Departamentul Situații Excepționale, Serviciului Antigrindină sau altor organe publice competente, după caz. Comisia de lucru se va deplasa la fața locului, unde va constata următoarele:

- **Constatare și evaluare preliminară a pagubelor la culturile agricole (se întocmește pentru suprafețele culturilor agricole afectate parțial);**

- **Pagubele provocate de fenomenul natural (sau fenomenele); stabilind:**

- Cultura agricolă;
- Numărul cadastral al terenului;
- Suprafața totală, ha;
- Suprafața afectată, ha;
- Gradul de dăunare, %.

Model

Nr.	Cultura agricolă	Numărul cadastral al terenului	Suprafața totală, ha	Suprafața afectată, ha	Gradul de dăunare, %
1.					
2.					
3.					

Este important de specificat în Actul emis, metoda prin care s-a făcut determinarea gradului de dăunare (denumirea metodicii aprobate de instituțiile științifice, sau organele administrației publice - în caz de aplicare, sau descrierea succintă a procedeeleor de determinare a gradului de dăunare aplicate de comisie).

- **Situația culturilor la data constatării pagubelor:**

- Stadiul de dezvoltare (fenofaza) și starea de vegetație a plantelor (culturilor) la momentul producerii daunei;
- Aspecte de dăunare;
- Măsuri aplicate de către asigurat pentru reducerea sau limitarea pagubelor;

- **Stabilirea pagubelor:**

- Cultura agricolă;
- Suprafața afectată, ha;
- Gradul de dăunare ca urmare a riscurilor, %;
- Recolta medie prevăzută, kg/ha;
- Volumul pierderilor, kg;

- Prețul, lei/kg (conform contractului);
- Valoarea pagubelor, lei;
- Cheltuielile debitorului pentru diminuarea daunelor, lei.

Model

Nr. d/o	Cultura agricolă	Suprafața afectată, ha	Gradul de dăunare ca urmare a riscurilor, %	Recolta medie prevăzută, kg/ha	Volumul pierderilor, kg	Prețul, lei/kg (conform contractului)	Valoarea pagubelor, lei	Cheltuielile debitorului pentru diminuarea daunelor, lei
A	B	1	2	3	$4=1 \times 2 \times 3 / 100$	5	$6=4 \times 5$	7
1.								
2.								
3.								

Volumul recoltei pierdute se calculează prin diferența dintre recolta prevăzută și recolta obținută pe sectorul afectat, cu excepția pierderilor provocate de riscurile neprevăzute. Cuantumul pagubelor se calculează ca produsul dintre volumul recoltei pierdute și prețurile stabilite în contract. Volumul recoltei obținute se estimează conform actelor de depozitare sau de comercializare ale debitorului. Volumul roadei obținute poate fi estimat de către părțile contractului, în câmp înainte de începerea recoltării. Estimarea se efectuează în mod obligatoriu, la cererea oricărei părți a contractului. În caz de implicare la această estimare a unei terțe persoane, remunerarea acestora se efectuează de partea care a cerut estimarea. (Legea nr. 243/08.07.2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură art. 11 (Monitorul Oficial nr.132-137/704, din 06.08.2004)).

- Obiecții privind măsurările pe teren și metodele de calcul ale daunelor pot înainta:

- reprezentanții părților contractante (debitorul/ creditorul);
- reprezentantului Direcției raionale agricultură și alimentație;
- reprezentanții administrației publice locale;
- alți participanți la constatarea daunelor.

Comisia de lucru împreună cu părțile contractante vor efectua estimarea recoltei în câmp pe suprafețele afectate cu **10 zile** înainte de începerea recoltării pe sectoarele afectate.

- **Constatare și evaluare a pagubelor la culturile agricole (se întocmește pentru suprafețele unde culturile agricole au fost distruse integral)**

În cazul necesității constatării și evaluării pagubelor la culturile agricole care au fost distruse integral, procedura în linii generale rămâne aceeași cu unele modificări.

Comisia de lucru, în care se includ reprezentanți ale aceluiași organe, constată la fața locului tipurile culturilor agricole care au fost distruse total în urma producerii fenomenului natural (fenomenelor).

Model

Nr.	Cultura agricolă	Numărul cadastral al terenului	Suprafața totală, ha	Suprafața afectată, ha
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Se face calculul despăgubirilor potrivit prevederilor contractului, în cazul în care astfel de prevedere nu se conține în contract, aceasta se face potrivit prevederilor legislației Republicii Moldova, dacă este nevoie.

Model

Nr. d/o	Cultura agricolă	Suprafața distrusă total, ha	Recolta medie pe sectorul deteriorat, kg/ha	Volumul pierderilor, kg	Prețul, lei/kg (conform contractului)	Valoarea pagubelor, lei	Valoarea producției de pe sectorul deteriorat care va fi folosită de debitor în alte scopuri, lei	Valoarea despăgubirii, lei
A	B	1	2	3=1x2	4	5=3x4	6	7=5-6
1.								
2.								
3.								

Și în final se includ obiecțiile privind măsurările pe teren și metodele de calcul al daunelor, semnătura tuturor participanților și data perfectării.

Oricine din membrii comisiei pot cere o nouă examinare de către alți experți, privind evaluarea și constatarea pagubelor la culturile agricole.

Lista actelor normative de reglementare:

1. Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107/06.06.2002;
2. Legea cu privire la Camera de Comerț și Industrie nr. 393 din 13.05.1999;
3. Legea nr. 243/08.07.2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, art. 11 (Monitorul Oficial nr.132-137/704, din 06.08.2004)).
4. Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră din 21.12.2004 aprobat prin decizia nr.16/4 din 21.12.2004 a Biroului executiv al Camerei de Comerț și Industrie.
5. Regulamentul privind subvenționarea asigurării riscurilor de producție în agricultură aprobat prin Hotărârea de Guvern nr 217 din 24.02.2007 (Monitorul Oficial nr.39-41/288 din 11.03.2005)).
6. Hotărârea Guvernului nr. 347 din 25.03.2003 cu privire la modul de acumulare și schimb de informații în domeniul protecției populației și a teritoriului în condiții de situații excepționale (Monitorul Oficial nr. 62-66/380 din 04.04.2003);

ACT nr. _____ din _____
 (data constatării)
de constatare și evaluare a pagubelor la culturile agricole
(se întocmește pentru suprafețele culturilor agricole afectate parțial sau total)

Conform cererii, din _____ înaintate(depuse) de conducător /producătorului agricol persoană fizică/juridică _____, buletin de identitate, Nr. _____ Seria _____ Oficiul _____ din satul (comuna, orașul, municipiul) _____ raionul _____, copia de pe contract, ce conține clauza de forță majoră, nr. _____ din _____ 200__, s-a efectuat constatarea și evaluarea preliminară a pagubelor la culturile agricole ca urmare a producerii riscului asigurat.

1. Noi, reprezentantul Direcției raionale agricultură și alimentație _____
 (funcția, numele, prenumele, numărul buletinului de identitate)
 în prezența și cu participarea reprezentantului solicitantului _____
 (funcția, numele, prenumele, numărul buletinului de identitate)

și (după caz) reprezentanților:

Departamentului Situațiilor Excepționale, Serviciului Antigridină sau altor organe publice competente

 (funcția, numele, prenumele, numărul buletinului de identitate)

ne-am deplasat la fața locului _____, unde am constatat următoarele:

la data de _____

s-au produs pagube provocate de fenomenul natural (sau fenomenele): _____

după cum urmează:

a) daune provocate de riscurile asigurate:

Nr.	Cultura agricolă	Numărul cadastral al terenului	Suprafața totală, ha	Suprafața afectată, ha	Gradul de dăunare, %
1.					
2.					
3.					

b) daune provocate de riscurile neasigurate:

Nr.	Cultura agricolă	Numărul cadastral al terenului	Suprafața totală, ha	Suprafața afectată, ha	Gradul de dăunare, %
1.					
2.					
3.					

2. Determinarea gradului de dăunare s-a făcut prin metoda _____
 (denumirea metodicii aprobate de instituțiile științifice)

 sau organele administrației publice - în caz de aplicare, sau descrierea succintă a procedeeleor de determinare a gradului de dăunare aplicate de asigurator)

3. Situația culturilor la data constatării pagubelor:

a) stadiul de dezvoltare (fenofaza) și starea de vegetație a plantelor (culturilor) la momentul producerii daunei:

b) aspecte de dăunare: _____

c) măsuri aplicate de către asigurat pentru reducerea sau limitarea pagubelor: _____

4. Stabilirea pagubelor:

Nr. d/o	Cultura agricolă	Suprafața afectată, ha	Gradul de dăunare ca urmare a riscurilor, %	Recolta medie prevăzută, kg/ha	Volumul pierderilor, kg	Prețul, lei/kg (conform contractului)	Valoarea pagubelor, lei	Cheltuielile debitorului pentru diminuarea daunelor, lei
A	B	1	2	3	4=1x2x3/100	5	6=4x5	7
1.								
2.								
3.								

5. Obiecții privind măsurările pe teren și metodele de calcul ale daunelor:

- a) din partea reprezentantului producătorului agricol: _____
b) din partea reprezentantului Direcției raionale agricultură și alimentație: _____
c) din partea administrației publice locale: _____
d) din partea altor participanți la constatarea daunelor: _____

6. Comisia de lucru împreună cu părțile contractante vor efectua estimarea recoltei în câmp pe suprafețele afectate cu 10 zile înainte de începerea recoltării pe sectoarele afectate.

7. Semnăturile și data perfectării (prezentării) actului:

a) reprezentantul creditorului:

(numele, prenumele, semnătura, data perfectării actului, ștampila)

b) reprezentantul debitorului:

(numele, prenumele, semnătura, data semnării actului, ștampila - după caz)

c) reprezentantul Direcției raionale agricultură și alimentație:

(numele, prenumele, semnătura, data semnării actului, ștampila - după caz)

d) reprezentantul Departamentul Situații Excepționale;

(numele, prenumele, semnătura, data semnării actului, ștampila - după caz)

f) reprezentantul Serviciului Antigridină;

(numele, prenumele, semnătura, data semnării actului, ștampila - după caz)

g) reprezentanții altor organe care au participat la constatarea pagubelor:

(numele, prenumele, semnătura, data semnării actului)

